

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
УКРАЇНОЗНАВСТВА

УКРАЇНОЗНАВСТВО

**Номер 4
2006**

За редакцією Петра Кононенка

КИЇВ – 2006

У К Р А І Н О З Н А В С Т В О

Номер 4
2006

Журнал засновано
в лютому 2001 року

Редакційна колегія

Науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Scholarly
Political and Public
Cultural and Art
Religious and
Philosophical
Pedagogical Journal

Засновник – Науково-
дослідний інститут
українознавства
Міністерства освіти і
науки України

The founder is the Science
and Research Ukrainian
Studies Institute of the
Ministry of Education and
Science of Ukraine

Видає Науково-дослідний
інститут українознавства
(раз на три місяці)

Published once in three
months by the Science
and Research Ukrainian
Studies Institute

Головний редактор
Петро КОНОНЕНКО,
директор Інституту,
професор, академік,
лауреат Міжнародної
премії ім. Й.Г.Гердера

The chief editor
Petro KONONENKO,
director of the Institute,
professor, academician,
the International
Y.G.Herder prize winner

Заступник головного
редактора Тарас КОНО-
НЕНКО, заступник дирек-
тора Інституту з наукової
роботи, доцент, кандидат
філософських наук

Assistant of the chief edi-
tor Taras KONONENKO,
deputy director of Institute
on scientific work, candydat
nauk, dotsent

Відповідальний секретар Тетяна РЕНКЕ

Видавнича рада

Бандура Г.Г., Бугров В.А., Курас І.Ф., Лукашенко В.В.,
Наливайко С.І., Придатко Т.О., Ренке Т. Л.,
Солдатенко В.М., Сніжко В.В., Токар Л.К., Фі-
гурний Ю.С., Шкрібляк П.В., Ярошинський О.Б.,

Журнал друкується на підставі свідоцтва серії КВ
№ 4863 від 13.02.2001 р. про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації, виданого
Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Рекомендовано Вченою радою Науково-дослідного
інституту українознавства Міністерства освіти і
науки України (протокол №34 від 12.12.2006 р.)

Науково-дослідний інститут українознавства
Міністерства освіти і науки України
м.Київ, вул. Ісаакяна, 18
тел.: 494-13-30
www.rius.kiev.ua
e-mail: journal@rius.kiev.ua

Електронне наукове фахове видання
"Українознавство" відповідно до рішення Вченої ради
(протокол № 10 від 31.10.05) щодо поширення
журналу в мережі Інтернет розповсюджується за
адресою <http://www.ualogos.kiev.ua>

©Науково-дослідний інститут українознавства
Міністерства освіти і науки України, 2003

КОНОНЕНКО П. П. – голова колегії

Барабаш С.Г., доктор філологічних наук, професор
Баран В.Д., доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України
Баранівський В.Ф., доктор філософських наук,
професор
Бичко І.В., доктор філософських наук, професор
Болюбаш Я.Я., доцент, директор Департаменту
вищої освіти МОН України
Горський В.С., доктор філософських наук, професор
Гуржій А.М., доктор технічних наук, професор,
академік АПН
Грицик Л.В., доктор філологічних наук, професор
Дробноход М.І., доктор геолого-мінералогічних
наук, професор
Єрмоленко С.Я., доктор філологічних наук, про-
фесор
Жебровський Б.М., кандидат педагогічних наук
Ідзьо В.С., доктор філософських наук, академік
Калакура Я.С., доктор історичних наук, професор
Любар О.О., доктор педагогічних наук, професор
Козлов А.В., доктор філологічних наук, професор
Колодний А.М., доктор філософських наук,
професор
Кононенко Т.П., кандидат філософських наук
Коцур В.П., доктор педагогічних наук
Крисаченко В.С., доктор філософських наук,
професор
Майборода В.К., доктор педагогічних наук, про-
фесор
Мокренко А.Ю., професор національної музичної
академії України ім. П.І. Чайковського
Надольний І.Ф., доктор філософських наук, про-
фесор
Недюха М.П., доктор філософських наук,
професор
Ничкало Н.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Ніколаєнко С.М., кандидат педагогічних наук
Погрібний А.Г., доктор філологічних наук, професор
Погребенник В.Ф., доктор філологічних наук,
професор
Пономаренко А.Ю., кандидат філологічних наук
Сазоненко Г. С., кандидат педагогічних наук
Свіженко В.О., доктор біологічних наук
Степико М.Т., доктор філософських наук, професор
Толстоухов А.В., доктор філософських наук
Федоренко Є.В., доктор філології, професор,
академік
Філіпчук Г.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Чередниченко О.І., доктор філологічних наук,
професор
Шевченко В.І., доктор філософських наук, професор
Ятченко В.Ф., доктор філософських наук
Яцків Я.С., доктор фізико-математичних наук,
професор, академік НАН України

*Редакція залишає за собою право на мовности-
лістичне редагування рукописів і передруків відпо-
відно до норм чинного Правопису, яке не змінює
позиції автора. Наукові статті в галузі історичних
наук зараховуються як фахові згідно з постановою
Президії ВАК від 10.12.2003 року № 2-05/10, нау-
кові статті в галузі філософських наук зараховують-
ся як фахові згідно з постановою Президії ВАК від
8.06.2005 року № 4-05/5*

*Автор несе відповідальність за фактичний вик-
лад матеріалу*

ЗМІСТ

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

Кононенко П. “Свою Україну любіть!” 6
24 січня 2007 року НДІ українознавства – 15 років.....25
Науково-дослідний інститут українознавства.....28
Книга пошани.....65

Розділ I 15 ЩОРІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ “УКРАЇНСЬКА ОСВІТА У СВІТОВОМУ ЧАСОПРОСТОРИ”

Виступ міністра освіти і науки України Станіслава Ніколаєнка 80
Виступ Святейшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета 82
Ухвала 83
Конгрес очима фотокореспондента.....87

Розділ II ЛЮДИНА І ЇЇ СПРАВА

Українство, українознавство і віра православна (розмова з Патріархом Київським і всієї Руси-України Філаретом в Інституті українознавства Міністерства освіти і науки України).....94
Поліфонія сучасної освіти (розмова з Михайлом Згуровським).....101
Розмова з Василем Костицьким 102
Розмова з Богданом Ажнюком 105
Сніжко В. Зазирни далеко, за обрій! (До 80-річчя академіка Андрія Гродзінського).....109
Середенко Ю. Андрій Ніковський у документальних свідченнях.....114

Розділ III ІСТОРІЯ. ТЕОРІЯ. МЕТОДОЛОГІЯ

Калакура Я. Безперервність та наступність національної історичної освіти : українознавчий зміст.122
Гомотюк О. Суперечливість політики “українізації” та її впливу на розвиток українознавства.....127
Лещук Є. Вплив козацьких літописів на розвиток українознавства.....134
Козакова В. Пізнавальні можливості тексту та мета-тексту (соціально-філософський аналіз).....137
Понур Ю. Національні інтереси українського народу.....142
Губський С. Досвід та уроки військово-освітнього та виховного реформування армії Української Держави (1918 р.) для Збройних сил України.....144
Мельник А. Проблема законів історії в сучасній українській соціально-філософській думці.....149
Рибак О. Царське самодержавство та українці і євреї у XVII-XIX ст.....155

Розділ IV ОСВІТА

Дробноход М. Українська вища школа: стан, проблеми, перспективи.....162
--

Філіпчук Г. Глобалізація і етнокультурні цінності української освіти.....169
Ятченко В. Світоглядні й виховні функції у системі вищої освіти в Україні: чи стане Попелюшка королювною?.....174
Зеленчук І. Теорія багатосторонніх розумових здібностей Говарда Гарднера та її використання в ЗНЗ України.....178
Крамар В. Організаційно-педагогічні основи розбудови регіональної української національної школи.....186
Ведмеденко Д. Наука про виховання дітей у трудовій діяльності.....191
Гармаш М. Роздуми про українську освіту.....195
Голубенко О., Морозова Т. Освітні стандарти як інтерфейс між освітою та сферою праці.....197
Щербань П. Формування національної само-свідомості студентів.....200
Шевченко В. Стан української освіти в Україні (Відповіді на питання анкети НДІ українознавства МОН України).....207

Розділ V МОВА І МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

Чередниченко О. Проблеми мовної освіти в Україні.....216
Ажнюк Б. Освіта в державній концепції мовної політики.....220
Савойська С. Роль вузівських осередків “Просвіти” у впровадженні української мови як державної у навчально-виховний процес ВНЗ 225
Лопушанська Г. Українсько-англійські мовні паралелі у педагогічному досвіді.....231
Радевич-Винницький Я. Українознавчий аспект вивчення української мови у навчальних закладах з неукраїнською мовою навчання.....235
Дюмін О. Комп’ютерна система знань з української мови за програмою Open TEST 2.0.....239
Пonomаренко А. Формування мовної особистості в школі: ретроспективи і перспективи.....244

Розділ VI УКРАЇНСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДУМКА

Тимофієва М., Захарчук Н. Самовираження особистості як форма потреби в саморозвитку...250
Горбачова О. Відображення чинників консолідації української нації в статутних документах громадських організацій (90-ті роки ХХ ст.).....253
Мащенко С. Літературно-філософські роздуми Олександра Довженка про особу і суспільство...258
Гордієнко М. Мовно-культурні та політичні чинники виховання патріотичної особистості в умовах кризи національної свідомості.....265
Дрожжина С. Теоретичні аспекти впливу процесів децентралізації влади на рівень демократії в державі.....271
Огієнко В. Зародження українського націонал-комунізму в КП(б)У на прикладі діяльності групи “федералістів” (1919-1920 рр.).....277
Хоменко О. Історія з-під землі.....281

Розділ VII УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА

Семенюченко О. “Замисел” Бояна у “Слові о полку Ігоревім”.....284
--

Розділ VIII УКРАЇНА – ЕТНОС

Фігурний Ю. Теоретичні та практичні засади підготовки та проведення курсів підвищення кваліфікації вітчизняних педагогічних кадрів з українознавства в контексті етнонаціонального державотворчого процесу.....	288
Скляр В. Етнічні відмінності в рівні освіти населення України: за матеріалом перепису 2001 року.....	297
Шостак М. Відображення важливості утворення Києво-Руської держави для національної культури в сучасній українській освіті.....	302
Баран В. Проблема етногенезу українського народу у шкільних і вузівських підручниках.....	305
Зарудний Є. Три історичні джерела і три ідеальні складові українства (ідея перша).....	309
Лебедева О. Проблема генези українського народу в українській освіті ХХІ ст.....	312
Данилюк-Кульчицька О. Питання збереження національної ідентичності русинів-українців східної Словаччини.....	314
Наливайко С. Варшава: загадкова назва польської столиці у світлі балто-українсько-індоарійських фактів.....	317

Розділ IX УКРАЇНА І СВІТ

Івашина Н. Українська школа мистецтв у Парижі	332
Колоквіум, присвячений 150-річчю з дня народження Івана Франка в штаб-квартирі ЮНЕСКО.....	335

Сербін Б. Відмінності у парадигмі сприйняття української та австралійської моделей оцінки якості навчання.....	337
Семілетко В. Особливості навчального процесу в українських школах США.....	342
Найденко Л. Використання інноваційних методів у галузі виховання молоді на кращих традиціях українського народу	344
Панова Л. Про розвиток освіти українською мовою в муніципальній системі м. Рибниці та у районі.....	346
Пеєва І. Навчання української мови в Болгарії (Погляд з Варни).....	350
Кашпіровська І. Аналіз стану освіти в українській діаспорі Канади за результатами моніторингу (анкети англійською мовою).....	351
Ключковська І., Галько О. Українська освіта зарубіжжя як фактор збереження етнонаціональної ідентичності.....	354
Чопик Ю. Проблеми і перспективи української школи в місті Мадриді	360
Сакаль Я. Державне сприяння у збереженні освітньокультурних потреб українців зарубіжжя.....	361
Сербін С. “Привид Голубовича витає в Україні”	364
Розмериця Ю. Історики діаспори та їх внесок у державницький напрям української історіографії.....	369
Резолюція Шкільної Ради при УККА (США).....	374

ПРЕЗЕНТАЦІЇ, РЕЦЕНЗІЇ

Для тих, хто прочитає цю унікальну збірку.....	376
Федотова О. Інтелектуальні орбіти українознавства.	378
Плачинда С. Зауваги до нової програми 12-річної школи.....	380
Журнал “Українознавство”: покажчик змісту номерів 1-4 за 2006 р. / Упорядник О.Ярошинський	383